

Chaos, sankce a konkurenční boj

Miloš Balabán

Známý americký publicista Fareed Zakaria minulý týden v listu Washington Post komentoval výsledky průzkumu veřejného mínění agentury Pew Research Center ohledně hodnocení vládnutí prezidenta Donalda Trumpa ve 37 zemích světa.

Že Trumpovi důvěřuje jen 22 procent dotázaných, překvapením nebylo. Dvojnásobek podpory německé kancléřky Angely Merkelové označil Zakaria za symbol, kam až došlo Německo po roce 1945. A větší důvěru než Trumpovi, i když jen o šest, resp. pět procent, vyjádřili respondenti čínskému a ruskému prezidentovi Si Ťin-pchingovi a Vladimiru Putinovi.

Důvěra ve Spojené státy je na 49 procentech. A v sedmi z deseti evropských zemí v průzkumu věří, že Čína je vedoucí světovou mocností, nikoliv USA.

Na mysl mi tady vytanul úvodník z listu China Daily, který před hamburskou schůzkou G20 hlásal, že v momentu, kdy vládnou obavy z amerického protekcionismu a brexitu, by měly být Čína a Německo „dohlížiteli“ globalizace a volného obchodu.

Zakaria k průzkumu připomněl, že před devíti lety psal v úvodu své knihy Postamerický svět, že nepůjde o snižování vlivu Ameriky, jako spíše o vzestup zbytku světa. Jenže uprostřed chaosu Trumpova prezidentství přichází postamerický svět rychleji, než očekával.

Možná i proto, že nyní nemá establishment čas řešit domácí problémy, jež také srážejí prestiž a autoritu USA ve světě. Sám Zakaria před šesti lety psal o americkém zaostávání za světem ve výstavbě infrastruktury, při financování vědy, fungování systému státního vzdělávání a imigrační politiky i o největší míře kriminality z rozvinutých zemí. O výši amerického zadlužení nemluvě. V zahraniční politice vidíme mix ústupu od globální odpovědnosti zosobněný odmítnutím Pařížské klimatické dohody spolu se zhoršováním vztahů se všemi klíčovými světovými aktéry - Ruskem, Čínou i EU.

Potvrzuje to i rozhodnutí amerického Senátu z 27. července o přitvrzení protiruských ekonomických sankcí. Nebylo ale jejich cílem primárně Německo a několik dalších evropských zemí místo Ruska?

V sankcích se totiž počítá s možností postihu cizích společností, které investují do energetických projektů ve spolupráci s Ruskem. Na prvním místě je plynovod Nordstream2. USA zároveň deklarují, že chtějí dodávat zkapalněný plyn do Evropy. Sankce tak pomáhají americkému byznysu.

Reaguje na to i prohlášení rakouského kancléře Kerna a německého ministra zahraničí Gabriela, se kterým souhlasila i kancléřka Merkelová. Práví se v něm jasně, že „energetické zabezpečení Evropy je věcí Evropy a nikoliv Spojených států“.

Polsko jako odpůrce Nordstreamu si to jistě nemyslí. Z americké politiky „Německu navzdory“ musí mít radost a další doutnající spor uvnitř EU tak může vypuknout s plnou silou - spor o smyslu protiruských sankcí ve chvíli, kdy z nich Američané udělali i nástroj konkurenčního boje.

Navíc podle informací z Bílého domu se uvažuje i o sankcích proti Číně kvůli Severní Koreji. Podíváme-li se na rozsah obchodu mezi USA a Čínou, nedává to příliš logiku,

nicméně za Trumpa se asi nedá vyloučit nic. Že by to „kolaterálně“ zasáhlo i Evropu přitom nemůže být pochyb.

Třeba se ale právě takto blížíme k postamerickému světu, kde Spojené státy už mohou být se svou politikou pro Evropu zcela nepředvídatelné a mohou se proměňovat ze spojence v geopolitického konkurenta. Další průzkum o americkém vládnutí v blízké budoucnosti pak může dopadnout v Evropě zas o něco hůř.

(Autor je bezpečnostní analytik)